

Το ορόσημο της 7ης Οκτωβρίου: κανόνας ή συγκυρία;

Πηγή: ΤΑ ΝΕΑ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ Σελ.: 18-19 Ημερομηνία έκδοσης: 05-11-2022
 Αρθρογράφος: Επιφάνεια 1225.8 cm² Κυκλοφορία: 24590
 Θέματα: ΑΙΟΛΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ, ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΛ.ΕΤ.Α.ΕΝ, ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Το ορόσημο της 7ης Οκτωβρίου: κανόνας ή συγκυρία;

Η μικρή «πράσινη» επανάσταση που συντελέστηκε όταν για πέντε ώρες η πανελλαδική ζήτηση ηλεκτρικού ρεύματος καλύφθηκε αποκλειστικά από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Οι περισσότεροι δεν το αντιλήφθηκαν, αλλά η 7η Οκτωβρίου 2022 θα μείνει στην ιστορία. Εκείνη την ημέρα, για πέντε ώρες, η πανελλαδική ζήτηση ηλεκτρικού ρεύματος καλύφθηκε αποκλειστικά από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ).
 Δηλαδή, εν μέσω της μεγάλης ενεργειακής κρίσης που πυροδοτήθηκε από τον πόλεμο στην Ουκρανία και οδήγησε σε εκτίναξη των τιμών ενέργειας και ενώ οι επιστήμονες προειδοποιούν ότι ο στόχος για περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας του πλανήτη κάτω από τους 2°C μοιάζει χαμένο στοίχημα, μπορούσαμε να έχουμε πλήρη κάλυψη ενεργειακών αναγκών μέσω πραγματικά πράσινων ενέργειας. Γεγονός που καταδεικνύει ότι η μετάβαση σε βιώσιμες για το περιβάλλον πρακτικές στον τομέα της ενέργειας και η στροφή του ενεργειακού μείγματος της χώρας σε πράσινες επιλογές, όπως είναι οι ΑΠΕ, δεν είναι μόνο αναγκαίες προτεραιότητες αλλά και εφικτές πολιτικές.

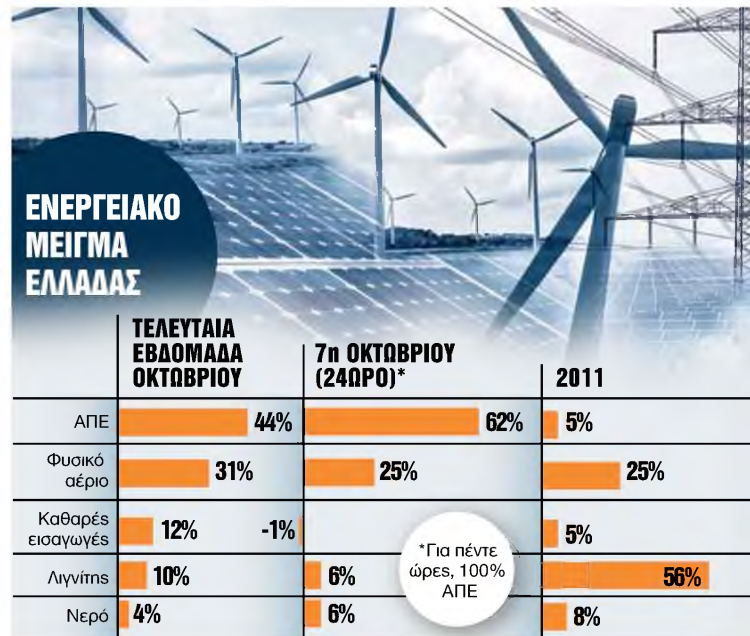
Μια μικρή επανάσταση

Καθόλου τυχαία, ο αναπληρωτής καθηγητής Ενεργειακής Πολιτικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου Χάρης Δούκας κάνει λόγο για μια μικρή επανάσταση: «Σίγουρα ήταν μια ευνοϊκή συγκυρία, με χαμηλή ζήτηση και

Η πλήρη κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της χώρας μέσω πραγματικά «πράσινης ενέργειας» καταδεικνύει ότι η μετάβαση σε βιώσιμες για το περιβάλλον πρακτικές στον τομέα της ενέργειας και η στροφή του ενεργειακού μείγματος της χώρας σε «πράσινες» επιλογές, όπως είναι οι ΑΠΕ, δεν είναι μόνο αναγκαίες προτεραιότητες αλλά και εφικτές πολιτικές

πολύ μεγάλη ταυτόχρονη παραγωγή από αιολικά και φωτοβολταϊκά. Η προσπάθεια είναι τώρα να πολλαπλασιαστούν αυτά τα θετικά συμβάντα τα αμέσως επόμενα χρόνια, με μια επιτάχυνση της κατασκευής νέων έργων ΑΠΕ και μια έκρηξη στις δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας. Έτσι θα είναι συχνότερες οι μέρες που η ζήτηση θα υπερκαλύπτεται από την παραγωγή ΑΠΕ».

Αυτό, βεβαίως, δεν αναιρεί ότι ακόμη υπάρχει αρκετός δρόμος να καλυφθεί: «Για να είμαστε όμως ακριβείς, ακόμα και εκείνες τις πέντε ώρες της 7ης Οκτωβρίου δεν είχε παύσει η παραγωγή ηλεκτρισμού από ορυκτά καύσιμα. Για να συμβεί αυτό χρειαζόμαστε περισσότερες επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό των δικτύων, της αποθήκευσης και της απόκρισης ζήτησης. Διαφορετικά, οι ΑΠΕ θα συνεχίσουν να χρειάζονται την

Η διαρκής αύξηση της συμβολής των ΑΠΕ

Για να αντιληφθεί κάποιος τη συμβολή των ΑΠΕ τα τελευταία χρόνια, αρκεί να ρίξει μια ματιά στα στατιστικά στοιχεία της Eurostat. Ανάμεσα στο 2010 και το 2020 το μερίδιο των ΑΠΕ στην Ελλάδα αυξήθηκε σχεδόν κατά 12 ποσοστιαίες μονάδες. Συγκεκριμένα, το μερίδιο συμμετοχής των ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας έφτασε από το 10,1% το 2010 στο 21,7% το 2020, χρονιά κατά την οποία η χώρα μας βρέθηκε στη μέση ακριβώς της ευρωπαϊκής κατάταξης, καταλαμβάνοντας την 14η θέση μεταξύ των 27 κρατών - μελών.

«Η Ελλάδα σε σύγκριση με τις άλλες χώρες της ΕΕ αλλά και παγκόσμια βρίσκεται σε καλή θέση όσον αφορά τη διείσδυση των φωτοβολ-

ευελιξία των μονάδων φυσικού αερίου. Η ημέρα εκείνη έδειξε επίσης τον κρίσιμο ρόλο των διασυνδέσεων για την εξαγωγή της περίσσειας ενέργειας από ΑΠΕ. Εκείνες τις πέντε ώρες η παραπάνω παραγωγή από τις ΑΠΕ εξαγόταν μέσω των διασυνδέσεων» συνεχίζει ο καθηγητής, μιλώντας στα «ΝΕΑ».

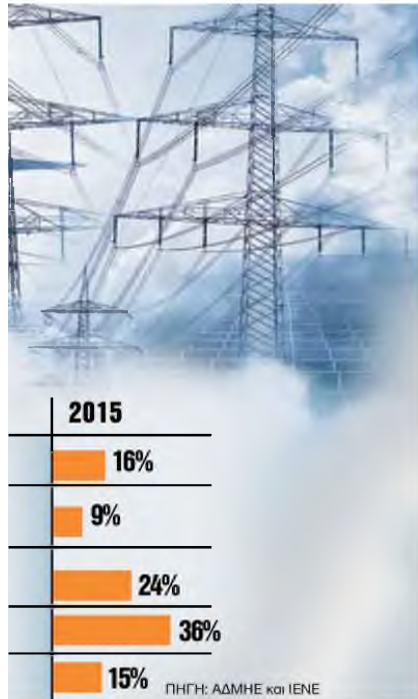
Από την πλευρά του, ο γενικός διευθυντής της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Αιολικής Ενέργειας (ΕΛΕΤΑΕΝ) Παναγιώτης Παπασταματίου επισημαίνει πως αυτό που έγινε στις 7 Οκτωβρίου είναι μια εικόνα που θα βλέπουμε όλο και πιο συχνά. Μάλιστα, συμπληρώνει ότι και την Κυριακή 16 Οκτωβρίου, μόνο η αιολική ενέργεια παρήγαγε πάνω από το 58% της ζήτησης ηλεκτρισμού στο Εθνικό Σύστημα Διανομής Ενέργειας, ενώ τη νύχτα της Κυριακής προς τη Δευτέρα, η ωριαία αιολική διείσδυση έφτασε το 77%.

Η μετάβαση στην πράσινη ενέργεια αποτελεί ασπίδα

Την ώρα που η κλιματική αλλαγή γίνεται όλο και πιο αισθητή και αρκετοί μιλούν για επικείμενη κλιματική καταστροφή, εάν δεν πάρουμε μέτρα, η ανάγκη για την πράσινη μετάβαση στην ενέργεια αποκτά δραματικό χαρακτήρα. Είναι πλέον ξεκάθαρο, σε παγκόσμιο επίπεδο, πως οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα πρέπει να μειωθούν άμεσα και, με δεδομένο πως τα ορυκτά καύσιμα είναι η βασική πηγή τους, το πέρασμα σε πιο βιώσιμες μορφές ενέργειας είναι μονόδρομος. Αυτή η μετάβαση δεν περιλαμβάνει μόνο τις κλασικές ΑΠΕ, αλλά και την αποθήκευση ενέργειας, τις νέες τεχνολογίες, όπως το υδρογόνο, την ενεργειακή αναβάθμιση, τις πράσινες μεταφορές και την αειφόρο χρήση των πόρων.
 Σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή της ΕΛΕΤΑΕΝ Παναγιώτη Παπασταματίου, τα ισχύος 4,5 GW αιολικά πάρκα που λειτουργούν στην Ελλάδα εξοικονομούν πάνω από 7

εκατ. τόνους CO₂ κάθε έτος, όσο δηλαδή εκπέμπουν 3,7 εκατ. επιβατικά αυτοκίνητα ή το 73% των αυτοκινήτων της χώρας ή όσο δεσμεύουν 11,3 εκατ. δεντροφυτευμένα στρέμματα ή το 34% των δασών μας. Έτσι, όπως τονίζει, εξοικονομούνται υπέρ της εθνικής οικονομίας ετήσιως 550 εκατ. ευρώ (με τιμή 78 ευρώ ανά τόνο CO₂).

Το περιβαλλοντικό κέρδος από τη λειτουργία των ΑΠΕ στην Ελλάδα είναι μεγάλο, σύμφωνα με τον καθηγητή Ενεργειακής Πολιτικής του ΕΜΠ Χάρη Δούκα, που εξηγεί πως «αφορά τη μείωση της παραγωγής ηλεκτρισμού από λιγνίτη και φυσικό αέριο στο διασυνδεδεμένο σύστημα. Και στα νησιά, τη μείωση της παραγωγής ηλεκτρισμού από πετρέλαιο. Έτσι, λιγνιτούμε στην Ελλάδα την εκπομπή εκατομμυρίων τόνων διοξειδίου του άνθρακα κάθε χρόνο. Οι εκπομπές CO₂ στην Ελλάδα από την παραγωγή ρεύματος το 2012 ήταν 46 εκατ. τόνοι ισοδύναμου CO₂

ταϊκών και των αιολικών» σημειώνει ο Χάρης Δούκας. Ωστόσο, επισήμανε ότι «είμαστε σε κακή θέση σε σχέση με τις δυνατότητές μας. Και αυτό γιατί είμαστε επίσης πολύ πίσω όσον αφορά τα μικρά υδροηλεκτρικά και τη βιομάζα, ενώ δυστυχώς έχουν γίνει ελάχιστα για τη γεωθερμία, παρά το πλούσιο δυναμικό που διαθέτει η χώρα» και προσθέτει: «Ακόμα και στα φωτοβολταϊκά και αιολικά, παρά τις πολύ καλές επιδόσεις της χώρας, η βάση είναι κυρίως τα μεγάλα έργα, καθώς δεν έχει προχωρήσει ικανοποιητικά η διάχυση των λύσεων αυτών σε οικιακό επίπεδο, όπως σε άλλες χώρες».

Βέβαια, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα δεδομένα για το μερίδιο των ΑΠΕ δείχνουν ότι σε βάθος μιας δεκαετίας έγινε σημαντική πρόοδος για την επίτευξη των στόχων της Πράσινης Συμφωνίας μέχρι το 2050. Ενδεικτικά, στην

ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας το 2020 δεν υπήρχε ούτε ένα κράτος - μέλος με μονοψήφιο ποσοστό συμμετοχής των ΑΠΕ.

Ο Παναγιώτης Παπασταματίου αναφέρεται επίσης στο γεγονός της απορρόφησης των υψηλών ποσοστών αιολικής ενέργειας που κατεγράφησαν (77% σε ωριαία βάση και 58% σε ημερήσια βάση) από το Εθνικό Σύστημα Διανομής Ενέργειας με απόλυτη ασφάλεια, σημειώνοντας ότι αυτό έχει μεγάλη σημασία διότι ο ισχυρισμός ότι «δίδθη τα ηλεκτρικά συστήματα δεν μπορούν να αντέξουν σε τέτοια ποσοστά διείσδυσης, έχει ανατραπεί στην πράξη». Όπως λέει, «το Σύστημά μας μπορεί και για να φτάσουμε σε αυτό το "μπορεί", απαιτήθηκε ορθός σχεδιασμός και πολλή δουλειά, ώστε να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις και να επιλυθούν προβλήματα».

Προς επίρρωση των δεδομένων που απομακρύνουν τον «συγκυριακό» χαρακτήρισμό για τη συμβολή των ΑΠΕ, τα νεότερα στοιχεία του Ινστιτούτου Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (IENE) καταγράφουν την ταχεία ανάπτυξη της Ελλάδας ως χώρας - πρωταγωνιστί. Την τελευταία εβδομάδα του Οκτωβρίου το μείγμα καυσίμου της Ελλάδας διαμορφώθηκε κυρίως από ΑΠΕ (44%), φυσικό αέριο (31%), καθαρές εισαγωγές (12%), λιγνίτη (10%) και μεγάλα υδροηλεκτρικά (4%). Κατά το πρώτο οκτάμηνο, καταγράφηκε αύξηση της πράσινης παραγωγής ρεύματος, με τις ΑΠΕ να καλύπτουν το 37,5% της ζήτησης, έναντι 31,3% πέρυσι και 23,4% το 2019. Αυτό σημαίνει ότι η σωρευτική αύξηση της πράσινης παραγωγής από το 2019 φτάνει στο 60%. Επιπλέον, ακόμη ένα ορόσημο αναμένεται να σπάσει μέσα στη χρονιά, με την εγκατεστημένη ισχύ των πράσινων μονάδων στο ελληνικό σύστημα να ξεπερνά εκτός απροόπτου - μέχρι το τέλος του έτους - τα 10 GW, από 9,3 GW τον Ιανουάριο.

Σύμφωνα με την ΕΛΕΤΑΕΝ, τρία βασικά οφέλη για την οικονομία και τον καταναλωτή στις δύσκολες εποχές που διανύουμε, προκύπτουν από την αυξημένη συμμετοχή των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα: η συμβολή στην ενεργειακή αυτόρκεια και τη μείωση της εξάρτησης από εισαγόμενους υδρογονάνθρακες, το μειωμένο κόστος σε σχέση ιδίως με το φυσικό αέριο που εκτοξεύθηκε εξαιτίας του πολέμου και η συμμετοχή στην αγορά που μειώνει τη χονδρική τιμή της ενέργειας, καθώς οι ΑΠΕ «εξοβελίζουν» ακριβότερες μονάδες που θα έπρεπε να λειτουργήσουν για να καλύψουν τη ζήτηση.

για το περιβάλλον

και το 2022 η εκτίμηση είναι ότι θα βρίσκονται περίπου στα 20 εκατ. τόνους ισοδύναμου CO₂. Μεγάλο μέρος από αυτή την πολύ σημαντική μείωση οφείλεται στις ΑΠΕ». Επιπλέον, αποφεύγεται η ρύπανση (εδάφους, υδάτων και ατμόσφαιρας) που συνδέεται με τη χρήση ορυκτών καυσίμων και ταυτόχρονα δημιουργεί καρδιοαναπνευστικά και άλλα προβλήματα υγείας, κυρίως στις λιγνιτικές περιοχές.

Τεράστιο κόστος εάν δεν δράσουμε

Την ώρα που διαρκώς επιβεβαιώνεται ότι η μετάβαση στις ΑΠΕ έχει και καθαρά οικονομικά οφέλη, δεν θα πρέπει να ξεχάσουμε ότι είναι μια εξαιρετικά επείγουσα προτεραιότητα. Όπως επισήμανε μια έκθεση του Economist Intelligence Unit το 2019, η κλιματική αλλαγή θα μπορούσε να στερήσει από την παγκόσμια οικονομία έως και 7,9 τρισ. δολάρια έως το 2050, καθώς τα ακραία καιρικά φαινόμενα υπονομεύουν την ανάπτυξη και απειλούν τις υποδομές.